

PRVOTRIEDNA ARCHITEKTÚRA NA ĽUBLANSKEJ PERIFÉRII

Architekti Matej a Vesna Vozličovi dostali ponuku na naprojektovanie malej administratívnej budovy na okraji Lubľany. Celú oblasť zaberal kedyž ľahký priemysel, ktorý sa však v súčasnosti presúva inam. Na jeho mieste vznikol pozdĺž ulice rad malých administratívnych budov. Ich trefotriedna architektúra jasne hovorí o zlom vkuze malých obchodníkov – novozbohatlíkov i o kríze urbanistického plánovania. Za týmto novými budovami stojí ešte stále fungujúca továreň na betónové prefabrikáty. Celkovo možno konštatovať, že územie nie je ani príliš slubnou, ani inspiratívnu lokalitou. Práve tu sa však rozhodol mladý klient postaviť svoje nové kancelárie. Ba čo viac – žiadal prvotriednu architektúru.

Ako reagoval na takúto, nie práve najpriaznivejšiu siluáciu, bolo prvou dilemom, ktorú museli architekti vyriešiť. Majú sa vysporiadať s existujúcim prostredím tak, že sa mu prispôsobia? Samozrejme, že nie! Architekti sa teda rozhodli pre budovu, ktorá ignoruje okolie a viac-menej sa uzalvára vo svojom vlastnom svete. Práve preto hlavnú uličnú fasádu maskuje masívna betónová stena, ktorá súčasne skrýva terasovú záhradu na prvom poschodi budovy. Dom tak vpredu vytvára svoj vlastný vonkajší priestor suplujúci pochybnú realitu exteriéru. Administratívne priestory dvoch horných poschodí smerujú k terasovej záhrade poňatej ako tradičná japonská záhrada. Možno sa tu poprechádzat a súčasne vnímať symbolické významy jednotlivých prvkov (drevená podlaha, rastliny, malé jazierko) koncipovaných s cieľom kontemplácie. Ide tu o svet sám o sebe a pre seba, o umelý svet nahrádzajúci skutočnosť. To, že za betónovou stenou sa niečo deje, prezrádza aj fasáda budovy. Most, ktorý končí ako malý balkón, prepicháva stenu a jeho farba naznačuje odlišnú atmosféru, ktorávladne za ním. Prezentáčná miestnosť zo skla na prizemí vedľa vchodu pozýva návštěvníkov do budovy. Všetky ostatné prvky – betónová stena, oceľové okná a sklo sú „chladné“ materiály, podobné architektonickému jazyku priemyselných objektov.

Mladý a ambiciozny investor koncipoval náplň objektu invenčne. Pomerne často sa stáva, že investori budujú kapacilne väčšie zariadenia, než reálne potrebujú, aby sa ich prenájom stal ďalším zdrojom príjmov. Zriedkavejšie už je, aby klient začleňoval do obchodných priestorov napríklad športové zariadenia. V administratívnej budove Linde sa však ozaj nachádzajú dva kryté squashové kurty spolu s malou kaviarňičkou na hornom poschodi. Nad prizemím s prezentáčnou miestnosťou sú dve samostatné administratívne poschodia. Budova má dve pivnice. Nižšia slúži ako sklad a je prístupná prostredníctvom nákladného výťahu zvonka budovy. Druhá pivnica je určená na parkovanie. Klient chcel na ulici pred budovou dostať aspoň trochu zelene, a tak sa všetky parkovacie miesta pre zamestnancov i návštěvníkov ocitli v podzemí. Na bočnej strane budovy je vertikálne orientovaná hala so schodiskom a výťahom. Tento priestor má nepravidelný pôdorys, keďže predstavuje spojovaciu zónu s vedľajšou budovou a musel sa prispôsobiť jej nepravidelnému tvaru.

Konštrukcia budovy je železobetónovým skeletom, pričom jej jednotlivé súčasti ostávajú aj po dokončení viditeľné. V podlahách sú zabudované všetky elektroinstalácie a kúrenie, kym strop možno v lete ochladzovať. Tým pádom neboli potrebné žiadne inštalačie v stenách ani parapetoch, čo umožnilo pružnejšie využitie priestoru. Spomenuli sme už, že hlavná fasáda stavia svoju poetiku na kontraste medzi jej studeným betónovým povrchom a okolitými romanizujúcimi budovami a na kontraste betónového povrchu s farebným „ornamentom“ malého balkóna. Ten istý vzťah možno nájsť aj v interieri. Prvýkrát sa s ním stretávame na schodisku. Aj tu architekti použili na zábradlie ten istý materiál ako na balkóne – farebné pleksisko. Materiál má vlastnú farbu, súčasne je však priesvitný. Keď na zábradlie dopadá svetlo, rozličné farby skutočne žaria a vylávajú vedľajší efekt nádherného farebného tieňovania. Toto pôsobenie mení zábradlie na verlikánu farebnú plastiku. V kombinácii s balkónikom na priečelií má človek pocit, že architekti pridali k sivému betónu relativne málo farebných prvkov preto, aby pôsobili ako akéosi drobné šperky. Vedľa práve kontrast medzi figúrou človeka a žiarivosťou drobného klenutu robi človeka aj klenot krajším.

Architekti navrhli aj interiér budovy. Vonku pôsobi chlad belónu, oceľ a skla, a lak sa žiadalo, aby bolo vnútro domu teplé a priateľské. Dosiahli to prostredníctvom textilií svetlých leplých farieb, ktoré pokrývajú podlahy administratívnych priestorov a lesklého lakovaneho nábytku. Architekti sa však zámerne vyhýbali bielej farbe.

Policové skrine sú zabudované a umiestnené okolo stĺpov konštrukcie lakov, že ich zakrývajú. Horizontálne niky v policových skrinach vytvárajú zvláštny efekt. Sú vyhotovené v o niečo tmavších tónoch a strategicky umiestené vo výške očí sediaceho človeka. V mnohých prípadoch chcú investori urobiť na svojich obchodných partnerov dojem tým, že používajú reprezentatívny nábytok. Tu sa architekti rozhodli pre jednoduchý a účelný nábytok. Navrhli všetky jeho časťi okrem stoličiek.

Matej a Vesna Vozličovi nie sú v slovinskej architektúre neznáme postavy. Za ostatných pätnásť rokov spolupráce zrealizovali mnoho projektov, ktoré mali silný vplyv na vývoj architektúry v krajinе. Spomienme aspoň základnú školu vo Višnja Gora (2000). Vytvorili viaceru interiérov, z ktorých môžeme uviesť úpravu kancelárii vrcholového manažmentu pre Nova Ljubljanska banka (1998). Vozličovi prejavujú zvláštny zmysel pre vytváranie mestských priestorov. Mnoho rokov preslavujú pešiu zónu popri rieke Ljubljanica v starej časti Lubľany. Táto úloha má osobitný význam, keďže tu nadávajú na známe intervencie Jože Plečnika. Práce stále pokračujú, avšak už v roku 1984 dostali architekti za prvú etapu úpravy pešej zóny Plečnikovu medailu. V osemesdesiatych rokoch strávili Vozličovi niekoľko rokov vo Viedni, kde spolupracovali s Borisom Podreccaom. Ich viedenská architektúra sa plne hľasila ku svojim koreňom, rešpektovala obsah zadania a maximálne využívala možnosti materiálu v jeho detailnom tvorovaní. Tieto kvality možno nájsť vo všetkých dielach Vesny a Mateja Vozličovcov.

Niekto architekti pri strete s fažkou úlohou alebo nepriaznivoj polohou zadanie radšej odmiestnu. Obávajú sa, že všetko ich úsile výjde nazmar a že konečný výsledok nebude zodpovedať vloženej námahe. Iní sú presvedčení, že znalosti a skúsenosti architekta môžu výsledok vždy zlepšiť a neboja sa rizika. Dokonca čím je úloha náročnejšia, tým väčšiu výzvu pre nich predstavuje. Vesna a Matej Vozličovi patria k tým, ktorí majú odvahu a potrebné skúsenosti na riešenie fažkých úloh. Vyhrať fažký boj je pre nich najväčšou výzvou.

Andrej Hrausky

ADMINISTRATÍVNA BUDOVA PRE FIRMU LINDE, ĽUBLJANA

Architekti: Matej Vozlič, Vesna Vozlič Košir

Spolupráca: Tomaž Slak, Klemen Vodnik

Statika: COSTA d.o.o., Ľubľana

Projekt: 1999 – 2001

Realizácia: 2001 – 2002

Zastavaná plocha: 440 m²

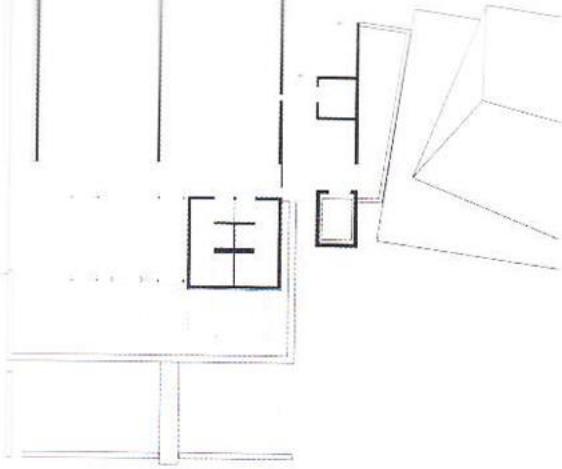
Obostavaný priestor: 8170 m³

Stavebné náklady: 1,5 mil. Eur

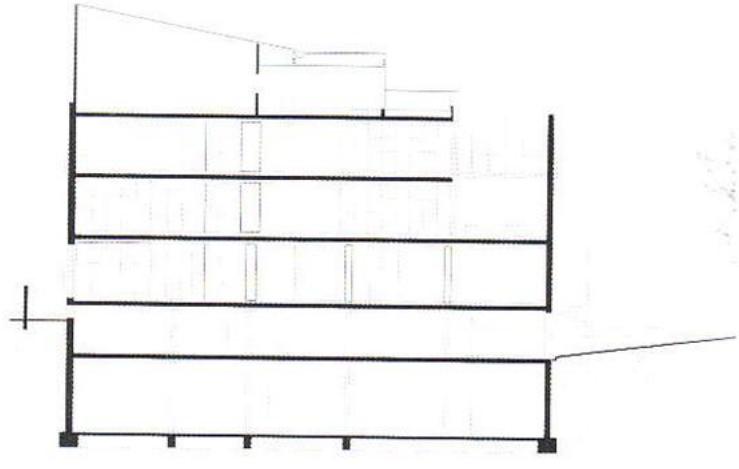
Foto: Blaž Budja, Matej Vozlič

99

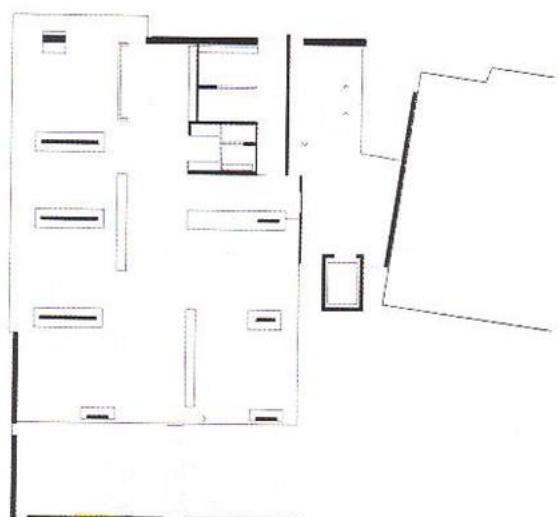
Pôdorys 4, NP

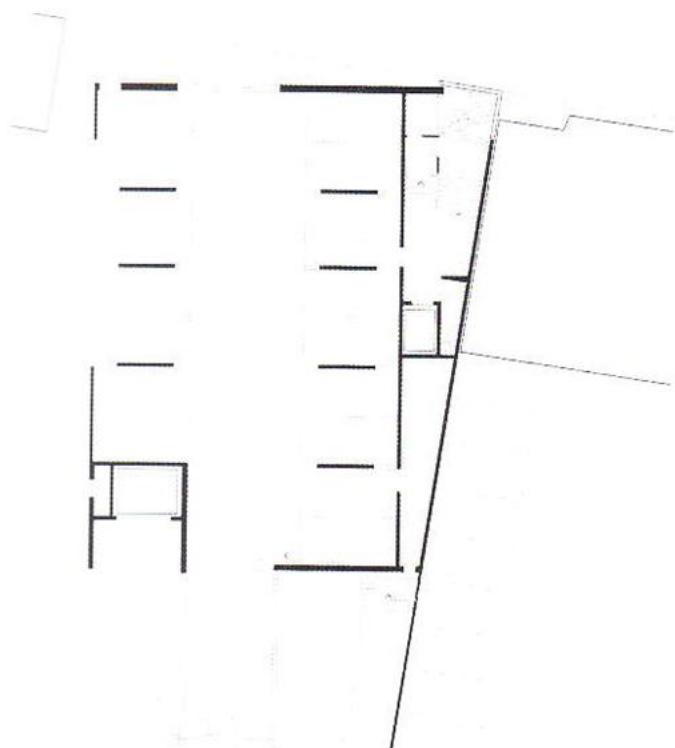
Rez

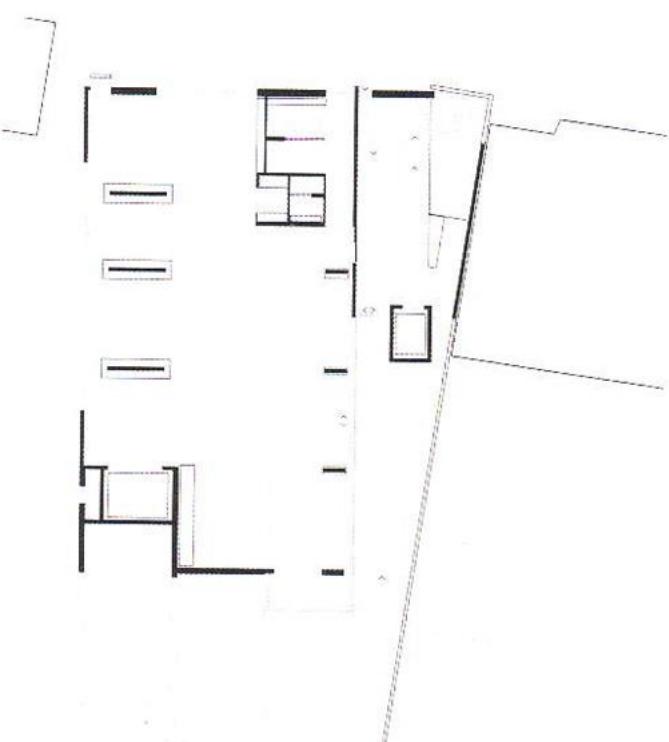
Pôdorys 2, NP

Pôdorys 3, NP

Pôdorys 1, PP

Pôdorys 1, NP

